Europees Parlement
2019-2024

Commissie visserij

2023/2027(INI)

2.10.2023

ONTWERPVERSLAG

over het effect van illegale visserij op de voedselzekerheid – de rol van de Europese Unie
(2023/2027(INI))

Commissie visserij

Nuno Melo

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT.....3

TOELICHTING.....7

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het effect van illegale visserij op de voedselzekerheid – de rol van de Europese Unie (2023/2027(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien de studie van de Commissie van 2022 getiteld “Study on the legislative frameworks and enforcement systems of Member States regarding obligations and sanctions to nationals for infringements to the rules arising from the IUU Regulation”,

– gezien speciaal verslag 20/2022 van de Europese Rekenkamer van 26 september 2022, getiteld “EU-maatregelen ter bestrijding van illegale visserij – Controlesystemen aanwezig, maar verzwakt door uiteenlopende controles en sancties door de lidstaten”, dat betrekking heeft op het EU-beleid ter bestrijding van illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij (IOO-visserij),

– gezien de bepalingen van het Verdrag van de VN inzake het recht van de zee van 1982,

– gezien de Overeenkomst van de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) uit 1995 om te bevorderen dat vissersvaartuigen op de volle zee de internationale maatregelen voor instandhouding en beheer van de visbestanden naleven,

– gezien de VN-visbestandenovereenkomst van 1995,

– gezien de Gedragscode van de FAO van 1995 voor een verantwoorde visserij,

– gezien het internationale actieplan van de FAO uit 2001 om illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen,

– gezien de Overeenkomst van de FAO van 2009 inzake havenstaatmaatregelen om illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen,

– gezien de vrijwillige FAO-richtsnoeren voor vlaggenstaatprestaties van 2014,

– gezien het verslag van de EU-coalitie voor IOO-visserij van december 2021, getiteld “Seafood traceability: Aligning RFMO catch documentation schemes to combat IUU fishing”,

– gezien het gezamenlijke advies van de adviesraad voor markten en de adviesraad voor de vollezee-/verrezeevloot van 21 april 2023 inzake de noodzaak van geharmoniseerde invoercontroles tussen de lidstaten teneinde te voorkomen dat producten van illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij (IOO-visserij) op de markt van de Europese Unie komen,

– gezien het richtsnoer van de FAO van 2023 getiteld “Advancing end-to-end traceability – Critical tracking events and key data elements along capture fisheries and aquaculture value chains”,

– gezien het technische richtsnoer van de FAO van 2023 getiteld “Implementation of the International Plan of Action to Prevent, Detered and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing – 1. Methodologies and indicators for the estimation of the magnitude and impact of illegal, unreported and unregulated fishing: 1.1 Principles and approaches”,

– gezien artikel 54 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie visserij (A9-0000/2023),

A. overwegende dat de EU een belangrijke mondiale speler is op visserijgebied, zowel vanwege haar vissersvloot (die ongeveer 73 000 vaartuigen telt) als vanwege haar positie als ‘s werelds grootste importeur van visserijproducten (bijna 70 % van de in de EU geconsumeerde vis-, schaal- en schelpdierproducten wordt ingevoerd, hetgeen in waarde 34 % van de totale wereldhandel vertegenwoordigt), en derhalve een centrale rol speelt in de strijd tegen IOO-visserij wereldwijd;

B. overwegende dat de visserijsector in de EU 124 000 vissers rechtstreeks in dienst heeft en jaarlijks 6,3 miljard EUR aan inkomsten genereert;

C. overwegende dat de EU zich heeft verbonden tot de verwezenlijking van duurzameontwikkelingsdoelstelling 14.4, namelijk het beëindigen van IOO-visserij tegen 2020;

D. overwegende dat artikel 12 van de verordening[1] inzake IOO-visserij de invoer van visserijproducten afkomstig van IOO-visserij verbiedt;

E. overwegende dat vier derde landen momenteel een rode kaart hebben en acht een gele kaart; overwegende dat één grote producent van vis-, schaal- en schelpdierproducten, de Volksrepubliek China, echter nooit is onderworpen aan een procedure op grond van de IOO-verordening, ondanks aanzienlijke bewijzen van haar aanzienlijke en toenemende betrokkenheid bij IOO-visserij;

F. overwegende dat de EU beschikt over een solide kader van visserijwetgeving, met inbegrip van maatregelen ter verbetering van de capaciteit op het gebied van monitoring, inspectie, controle en bewaking ter bestrijding van IOO-visserij;

G. overwegende dat het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij steun verleende voor monitoring-, controle- en handhavingsactiviteiten, met een totale begroting van 580 miljoen EUR hiervoor;

H. overwegende dat in speciaal verslag 20/2022 van de Europese Rekenkamer wordt geconcludeerd dat de controlesystemen worden verzwakt door uiteenlopende controles en sancties door de lidstaten;

I. overwegende dat de digitalisering van IOO-vangstcertificaten via het IT-systeem CATCH de mogelijkheden voor frauduleuze invoer zal verminderen;

[1] Verordening (EG) nr. 1005/2008 van de Raad van 29 september 2008 houdende de totstandbrenging van een communautair systeem om illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen, tot wijziging van Verordeningen (EEG) nr. 2847/93, (EG) nr. 1936/2001 en (EG) nr. 601/2004 en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 1093/94 en (EG) nr. 1447/1999 (PB L 286 van 29.10.2008, blz. 1).

J. overwegende dat producten van illegale visserij een risico vormen voor de voedselzekerheid van de burgers van de Europese Unie;

1. herhaalt dat de EU en haar lidstaten een nultolerantieaanpak moeten blijven hanteren ten aanzien van IOO-visserij, deze aanpak in gelijke mate moeten toepassen op alle landen, ongeacht hun grootte, en duurzame visserij moeten bevorderen teneinde overbevissing tegen te gaan en de voedselzekerheid te waarborgen;

2. verzoekt om de toepassing van EU-richtsnoeren om te bepalen hoe de uitvoering van de IOO-verordening van de EU het best kan worden verbeterd in lidstaten die de voorschriften van de verordening niet naleven en hoe de informatie in de tweejaarlijkse verslagen het best kan worden geverifieerd;

3. moedigt de lidstaten aan voldoende capaciteit en middelen toe te wijzen om de doeltreffende uitvoering van de invoercontroles te waarborgen;

4. wijst erop dat de Commissie adequate steun moet verlenen aan de nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de controle op de invoer van vis, schaal- en schelpdieren, waarbij moet worden opgemerkt dat deze steun, indien beschikbaar, kan bestaan uit het opstellen van een lijst van de beheers- en instandhoudingsmaatregelen die van toepassing zijn in niet-EU-landen en het delen van gedetailleerde informatie over tekortkomingen die zijn vastgesteld in het kader van de uitvoering van de IOO-verordening van de EU met betrekking tot niet-EU-landen;

5. wijst erop dat de Commissie, samen met het Europees Bureau voor visserijcontrole en in nauwe coördinatie met de lidstaten, de nationale autoriteiten verdere steun moet verlenen met betrekking tot de beste manier om de IOO-verordening uit te voeren, en wel in de vorm van begeleiding, uitwisseling van goede praktijken, opleiding en dergelijke;

6. moedigt de Commissie aan te blijven streven naar de consistente toepassing en uitvoering in de hele EU van invoercontroleprocedures, met inbegrip van controles van vangstcertificaten, een risicogebaseerde aanpak en verificaties;

7. herinnert de Commissie eraan dat de invoercontroles in alle lidstaten moeten worden geharmoniseerd teneinde te voorkomen dat IOO-visserijproducten op de EU-markt komen;

8. moedigt de Commissie aan om er snel voor te zorgen dat het IT-systeem CATCH volledig operationeel is en dat de nationale autoriteiten van de lidstaten binnen twee jaar na de datum van toepassing van artikel 4 van de herziene controleverordening volledig vertrouwd zijn met het gebruik ervan;

9. vraagt de Commissie te zorgen voor voldoende personele middelen teneinde een snellere en effectievere invoering van bovengenoemd IT-systeem in de lidstaten te waarborgen;

10. is ingenomen met de invoering van het nieuwe IT-systeem CATCH door de herziene controleverordening;

11. moedigt de snelle opname aan van uitgebreidere risicocriteria en kruiscontroles van gegevens in de volgende versies van het IT-systeem CATCH, zoals is aanbevolen door de adviesraad voor de vollezee-/verrezeevloot; is van mening dat de Commissie, teneinde een “race to the top” te waarborgen, ervoor moet zorgen dat de in CATCH toegepaste risicobeoordeling ten minste even grondig is als die welke wordt toegepast in de lidstaten die reeds over een elektronisch systeem voor de controle van vangstcertificaten beschikken; is van mening dat de Commissie er in de tussentijd voor moet zorgen dat er interoperabiliteit is tussen CATCH en de nationale IT-systemen, zonder dat de lasten voor de marktdeelnemers toenemen;

12. dringt er bij de Commissie op aan binnen het directoraat-generaal Maritieme Zaken en Visserij van de Commissie meer personeel in te zetten voor oceaangovernance en IOO-visserij;

13. moedigt de lidstaten aan ervoor te zorgen dat de benodigde procedures worden ingesteld ter voorbereiding van de wettelijke invoering van het IT-systeem CATCH en ervoor te zorgen dat het systeem zo spoedig mogelijk gebruiksklaar is;

14. dringt er bij de lidstaten op aan hun controlesystemen ter voorkoming van de invoer van illegale visserijproducten te versterken en de benodigde maatregelen te nemen;

15. dringt er bij de lidstaten op aan afschrikkende sancties tegen illegale visserij toe te passen;

16. verzoekt de Commissie en de lidstaten geen preferentiële markttoegang te verlenen aan landen die in verband worden gebracht met IOO-visserijpraktijken en ernstige schendingen van arbeidsrechten; is van mening dat de EU moet streven naar een echt gelijk speelveld voor in de EU geproduceerde vis, schaal- en schelpdieren en die uit derde landen; is van mening dat met name het instrument van het autonoom tariefcontingent uitsluitend mag worden gebruikt in gevallen waarin het aanbod van vis, schaal- en schelpdieren voor de EU-markten ontoereikend is en dat het niet mag worden gebruikt om producten in te voeren die afkomstig zijn van IOO-visserij of om druk uit te oefenen op de prijzen van in de EU geproduceerde goederen;

17. moedigt de lidstaten aan om de routinematige en tijdige uitwisseling van informatie te verbeteren, ook over afgewezen zendingen, waardoor de autoriteiten de wet beter kunnen toepassen en handhaven; benadrukt dat de FAO-Overeenkomst inzake havenstaatmaatregelen hierbij kan helpen;

18. wijst erop dat multilaterale vangstdocumentatieregelingen die zijn ontworpen en overeengekomen door de verdragsluitende partijen van regionale organisaties voor visserijbeheer en samenwerkende niet-verdragsluitende partijen, en die vereisen dat essentiële informatie over een zending wordt geregistreerd en in de hele toeleveringsketen wordt doorgegeven, doeltreffende instrumenten zijn gebleken om de traceerbaarheid te verbeteren en bij te dragen aan de bestrijding van IOO-visserij;

19. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

De Europese Unie (EU) bevindt zich in een unieke situatie als een van de belangrijkste mondiale spelers in de visserij, zowel door de uitgebreide aanwezigheid van haar visserij in de oceanen als door haar positie als primaire importeur van visserijproducten. Met ongeveer 73 000 schepen onder haar vlag en een indrukwekkend invoerpercentage, waarbij bijna 70 % van de geconsumeerde vis-, schaal- en schelpdierproducten uit het buitenland komt, kan de invloed van de EU op de mondiale visserijpraktijken niet worden onderschat. Deze dominante positie betekent dat de EU ook een belangrijke verantwoordelijkheid draagt bij het vaststellen van en pleiten voor duurzame praktijken in de sector.

Als verdragsluitende partij bij het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (Unclos) en ondertekenaar van verschillende andere belangrijke internationale overeenkomsten heeft de EU altijd de plicht gehad om de mariene hulpbronnen te vrijwaren. Deze bepalingen benadrukken de verantwoordelijkheid van alle staten om te zorgen voor duurzaam marien beheer en om samen te werken aan dit gezamenlijke doel.

Illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij (IOO-visserij) vormt een aanzienlijke bedreiging voor mariene ecosystemen, het sociaal-economische welzijn van gemeenschappen die afhankelijk zijn van de visserij, de wereldwijde reputatie van de visserijsector en internationale inspanningen voor een betere oceaangovernance.

De ongehoorde economische gevolgen zijn duidelijk als we kijken naar de enorme werkgelegenheid die de sector in kustgemeenten genereert – ruim 124 000 directe banen – en de opmerkelijke inkomsten die de sector de EU-kas oplevert – 6,3 miljard EUR per jaar. Het op de markt brengen van producten afkomstig van IOO-visserij brengt deze economische bijdrage in gevaar. Niet alleen lopen staten inkomsten mis door illegale activiteiten, ze maken ook hogere uitgaven nodig voor monitoring, inspectie en controlemaatregelen om IOO-visserij te bestrijden.

Gezien haar centrale rol in de mondiale vis-, schaal- en schelpdiermarkt bevindt de Europese Unie zich in een unieke positie om internationale duurzame visserijpraktijken vorm te geven en te leiden. De inzet van de EU voor duurzaamheid in de visserijsector is niet alleen een kwestie van economie of milieu; het is een kwestie van voedselzekerheid. Aangezien het grootste deel van de vissen en schaal- en schelpdieren wordt ingevoerd, is het van vitaal belang voor de gezondheid en het welzijn van de burgers dat deze invoer duurzaam en legaal is.

Hoewel de EU over solide regelgevingskaders beschikt, zoals de toewijzing van 580 miljoen EUR uit het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij om monitoring- en controleactiviteiten te ondersteunen, blijven er uitdagingen. De Europese Rekenkamer suggereerde in haar verslag van 2022 dat de controles en sancties door de lidstaten inconsistent zijn, hetgeen gaten in het systeem blootlegt die dringend moeten worden aangepakt.

Voor de EU heeft de weg vooruit veel facetten. Het digitaliseren van IOO-vangstcertificaten via het IT-systeem CATCH is bijvoorbeeld een veelbelovende stap in de goede richting. Dit systeem is bedoeld om frauduleuze invoer te verminderen en een striktere naleving van de

EU-regelgeving te waarborgen.

Bovendien is het van cruciaal belang om nauwere samenwerking te bevorderen met derde landen, waarvan er veel belangrijke producenten van vissen en schaal- en schelpdieren zijn. Deze partnerschappen zullen ervoor zorgen dat de ingevoerde producten voldoen aan de strenge normen van de EU en dat het standpunt van het blok tegen IOO-visserij wereldwijd weerklank vindt.

Met name het kaartsysteem van de EU is nuttig gebleken: vier derde landen hebben momenteel een rode kaart en acht landen een gele kaart. Een belangrijke producent van vis-, schaal- en schelpdierproducten, de Volksrepubliek China, is echter nooit onderworpen aan de IOO-regelgeving, ondanks aanzienlijke bewijzen voor de aanmerkelijke en toenemende betrokkenheid van de Volksrepubliek China bij IOO-visserij.

Aangezien IOO-ondernemers voortdurend op zoek zijn naar mazen in de bestaande kaders, is het voor de EU essentieel om een dynamische en proactieve aanpak te handhaven om haar inzet voor duurzame visserij en wereldwijde voedselzekerheid veilig te stellen.

De EU heeft de verantwoordelijkheid om het voortouw te nemen in de strijd tegen IOO-visserij. Door dit te doen, kan zij niet alleen de toekomst van haar mariene ecosystemen en van de bestaansmiddelen die deze ondersteunen, veiligstellen, maar ook haar positie als wereldwijde pleitbezorgster voor duurzame en verantwoorde visserijpraktijken consolideren. Om dit te bereiken is het van cruciaal belang dat de EU en de lidstaten doorgaan met het wereldwijd uitvoeren en vooral bevorderen van verschillende maatregelen:

- Bevorderen van nultolerantie tegenover illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij, waarbij wordt gezorgd voor gelijke behandeling van alle landen, ongeacht hun omvang, en pleiten voor duurzame visserij, bestrijden van overbevissing en waarborgen van de voedselzekerheid.

- Uitvoeren van geharmoniseerde invoercontroles tussen de lidstaten om te voorkomen dat IOO-visserijproducten op de EU-markt komen.

- Er bij de Commissie op aandringen ervoor te zorgen dat het IT-systeem CATCH twee jaar na de uitvoering van de herziene controleverordening volledig operationeel is en dat de nationale autoriteiten van de lidstaten grondig vertrouwd zijn met het gebruik ervan.

- Zorgen voor voldoende personele middelen om een snellere en efficiëntere toepassing van het IT-computersysteem CATCH in de lidstaten te bevorderen.

- Uitbreiden van het personeel bij DG MARE voor oceaangovernance en IOO-visserij.

- Versterken van de controlesystemen en van de benodigde maatregelen die de lidstaten hebben genomen om de invoer van producten van illegale visserij te voorkomen.

- Aansporen van de lidstaten om tegen illegale visserij afschrikkende sancties toe te passen.

- Waarschuwen van de Commissie en de lidstaten om geen preferentiële markttoegang te verlenen aan landen die in verband worden gebracht met IOO-visserijpraktijken en

ernstige schendingen van arbeidsrechten.

- Aanmoedigen van de lidstaten om de routinematige en tijdige informatie-uitwisseling te verbeteren, ook over afgekeurde zendingen, zodat de autoriteiten de wetgeving doeltreffender kunnen handhaven; benadrukken dat de Overeenkomst inzake havenstaatmaatregelen kan helpen op dit gebied.

- Benadrukken dat de vangstcertificeringsregelingen, ontworpen en overeengekomen door regionale organisaties voor visserijbeheer (ROVB), die vereisen dat kritieke informatie over de lading wordt geregistreerd en doorgegeven in de hele toeleveringsketen, beproefde instrumenten zijn om de traceerbaarheid te verbeteren en de bestrijding van IOO-visserij te ondersteunen.